Budapest, 1892. szeptember 19-én. Jüdisches Volksblatt. II. évfolyam 110. sz.

יידישעס פאָלקסבלאַטט

אונגארישער ארבעטער פֿאָלקס־בלאַט.

Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken
ירושיינט דריימאל וואכענטליך: מאָנטאג, מיטוואך אונד פֿרייטאג.

אדמיניסטראציאָן אונד עקספעדיציאָן: בודאפעשט, וואורמבאַנד.
רעדאקציאָן אונד עקספעדיציאָן: בודאפעשט, וואורמבאַנד.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
פרענומעראציאָנס־פרייז דעם בלאַטעס:
פֿיר עסטרייך־אונגארן:
גאנציאהריג 8 גולדן, האלביאהריג 4 גולדן, פֿיערטעליאהריג 2 גולדן.
פֿיר דאס אויסלאנד:
גאנציאהריג 10 גולדן, האלביאהריג 5 גולדן, פֿיערטעליאהריג 2 גולדן, 50 קר

פֿרענומעראציאָנס־פּרייז פֿיר בודאפעשט:
גאנציאהריג 8 גולדן, האלביאהריג 4 גולדן, פֿיערטעליאהריג 2 גולדן.
פֿיר דאס אויסלאנד:
גאנציאהריג 10 גולדן, האלביאהריג 5 גולדן, פֿיערטעליאהריג 2 גולדן, 50 קר

פֿרענומעראציאָנס־פּרייז פֿיר בודאפעשט:
יעדע צו ריכטן אן
דיא רעדאקציאָן דעס
„יידישעס פֿאָלקסבלאַטט"
בודאפעשט, וואורמבאַנד.

Felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR.
פֿאַראַנטוואָרטלעכער רעדאקטאָר: מ' דאָרנבוש.

צוויטער יאהרגאנג, נומער 110

בודאפעשט מאָנטאג כ'זאָלזל תרנ"ב.

דיעניגענין העדרען אבאָנענטען, דערען אבאָנעמענט אפֿ 15. סעפּטעמבער צו עכדע צייט, ווערדען אום צייטיגע העזענדונג ערזוכט, דאמיט קיין אונטערברעכונג אין דער צוזענדונג דעס בלאַטעס אן איהרע אדרעסע אייגעטראָפֿען.

ווי מאכען דיא נעפערטען אבאָנענטען, דיא נאָך קיין אבאָנעמענט אפֿגעשיקט האָבען, זיך בייצייטען צו עכדע צייט אן אונזערע אדמיניסטראציאָן צו ווענדען, וויבאלד ווי נאָך נישט וויסען, אויב זיא דיא נייא אינטערעסירט אדער נישט, אזוי דיא נייא אינטערעסענטען פֿראָנומעראַנטען דאַרוף אויפֿמערקזאם זיין, אז אויך דאס בלאַט נישט אלע מאָל פֿאָלגמעסיג אנקומען קאן, דאס זיא ביא דער אינזאַמלונג דיא אן עטאַפּאַ־אבדרוק ערשיינענע אבאָנענטען ערצאָהלונג „אריכטיגקייט אונד יודע" אונד דען אבאָנענטען ביייהרן לויפֿענדען ערצאָהלונגען פֿאָן אונס בעאַכטען־צו קאָנען, אויף פֿאָלגענען וועדען דיעזע ראָמאָנע יעדעם ביא אינזאַמלונג דער אַדמיניסטראציאָן זאָלאָרט צוגעשיקט.

נאָך דעם נראָסען וועלט־קריעג.

— אין ציקונפט־בילד דער אייראָפּעישען לאָגע. —

(שלוסס.)

ניכט נור רוסלאַנד האט אונטער דעם נראָסען קריעגע שווער גע־לעמטעט, זאָנדערן אויך דיא אבריגען פֿאָלקער אירראָפּאַס עמפּפֿאַנדען דיא דרוקע פֿאָלגען דעסזעלבען. דיא בעסטען זאָהנע מאכטער לאַנדער וואָרען צו הונדערטטויזענדען דאהינגע־ראפט, מאן האָטטע לאַנדער עננטפֿאַלקערט אונד מילליאָרדען אן נעלד נעמאַכפֿערט, אום רוסלאַנד צו דעמיטהיגען אונד דעם שטעמם בעדראָהטען אייראָפּאַ רוהע צו פֿערשאפֿפען. דיעזע רוהע וואר זעהר בייהער ערקויפֿט. עגדליך שישט מאן צור אַב־דיסטונג. אין אייראָפּאַישער פֿיעדענס־פֿער־טראג קאם צו שטאנדע. ער האטטע פֿאָלגענדע פּונקטע: דיא נאציאָנאלשטאַט, וועלכע אין פֿרעמדען לאַנדערן לעבען זאָללען דאריבער אב־שטומפען, אב זיא אין דיעזען לאַנדערן וויישער פֿער־בליבען אדער אידרעס שטאמם־לאַנדע אינפֿער־לייבט וועדען זאָללען. דיא מאָנאַרכען ענטשיידט. פֿאָלגשטאַנדיג אבריכטונג אונד הייטצוטאגע דער באָלאַנטען; נור וועניגע אפּפּאַיצירע וועדען בע־זאָלדעט, וועלבע דאם פֿאָלק אים טורנען, פֿעסטען אונד שיפֿען אונטערווייזען; וועך דען פֿיעדען פֿערלעמצט, נעמען דען מיטטען אללע אריגיגען מאָנטע אדנע אוסנאהמע אונם פעלד צוציהען, אום אין צו פֿערנוכטען.

אין יאהר דוירטע דיא אבריכטונג אונד ענטלאסטונג דער ארמעען. דאם קריעגס־מאַטעריאל וואורדע אין נראָטען לאַנטרן אונטערגעבראכט. מעדיצין דונדערטטויזענד מענשען אפּפּאַיצירע אונד מאנשאפֿטען, לעמטען צוויוויל־קליידער אן. קיננטט, וויסענשאפֿט, האנדעל, אינדוסטריע אונד בעזאנדערס דער אקקערבוא נאהמען אינען נראָטען אויפשוואונג. זיא פֿיעלע קראָפּטנע האנדע, דיא ביז־דער דעם אקקערבויא עננטצאָגען וואָרען, רעננטען, זיך וויעדער בייא דער פֿיעדליכען ארבייט דער לאַנדווירטשאפֿט, וואָהדוך דיעזע נעזאָהלטען וואורדע. דיא שטייער־מאָנאָר וואורדען עננטלאסטעט. דיא פֿערנרפֿערטע ארבייטס־קראפֿט האטטע דעם פֿינאַנצמיניטער יאהרליך אום הונדערט מיללאָנען גולדען מעהר שטייערן אינגעבראכט; אויסערדעם

דיעניגענין העדרען אבאָנענטען, דערען אבאָנעמענט אפֿ 15. סעפּטעמבער צו עכדע צייט, ווערדען אום צייטיגע העזענדונג ערזוכט, דאמיט קיין אונטערברעכונג אין דער צוזענדונג דעס בלאַטעס אן איהרע אדרעסע אייגעטראָפֿען.

ווי מאכען דיא נעפערטען אבאָנענטען, דיא נאָך קיין אבאָנעמענט אפֿגעשיקט האָבען, זיך בייצייטען צו עכדע צייט אן אונזערע אדמיניסטראציאָן צו ווענדען, וויבאלד ווי נאָך נישט וויסען, אויב זיא דיא נייא אינטערעסירט אדער נישט, אזוי דיא נייא אינטערעסענטען פֿראָנומעראַנטען דאַרוף אויפֿמערקזאם זיין, אז אויך דאס בלאַט נישט אלע מאָל פֿאָלגמעסיג אנקומען קאן, דאס זיא ביא דער אינזאַמלונג דיא אן עטאַפּאַ־אבדרוק ערשיינענע אבאָנענטען ערצאָהלונג „אריכטיגקייט אונד יודע" אונד דען אבאָנענטען ביייהרן לויפֿענדען ערצאָהלונגען פֿאָן אונס בעאַכטען־צו קאָנען, אויף פֿאָלגענען וועדען דיעזע ראָמאָנע יעדעם ביא אינזאַמלונג דער אַדמיניסטראציאָן זאָלאָרט צוגעשיקט.

מאָנעם־גיאָגרפֿיע.

(קאיזער ווילהעלם) וואורדע, ווי מאן אוים בערלין מעלדעט, אם פֿרייטאג בים מאָ־אָווער אוים דעם שטאטעל זיינעם פֿפערדעם גע־שלי־דערט, וואָרויף דיעזעם אובער רען קאפּף דעם קאי־זערס דאהנפֿאָלן. גלייקליכערווייזע פֿעריעף דער אונפֿאלל אהנע אָווע פֿאָלגען. דער קאיזער האטטע נור אינען שטויפֿעל־אבזאץ פֿעראָרען.

דער 90 געבורטס טאג קאיזערס וואורדע עננטערן דיעך אין בודאפעשט דורך אינען „אוטצוג" נעפֿיעדט, אן וועלבעם פֿיעלע אבנאָרדנונגען נעטרפֿען ווערדען. אין דער אונאבהענגיגקייט־פאַרטיא ווירד אום 2 פֿרוהען נעשטעהעדע מעננע אוים צירקא 4000 מאן בעשטעהען, וועלבע אונד אין דען שפּאַרטע ער יאָהרליך הונדערטע מיללאָנען ביא דען מילליטאַר־אויסגאבען, אללע שטאאטס־שולדען וואורדען נעפֿוללט. דאס פֿאַרלאַנגט מוסטע דען נראָטטען מהייל דעם יאהרעם דאריבער בעראטהען, וויא דיא אונגעדיעריג אינבעריסטע דער שטאאטס־קאסטע צו פֿערוויגדען זיינן. דאס קלינטע דאָרף ערהויעלט אין נעריינינגס שול־נעביידע אונד אינען נוט בעצאָהלטען לעהרער, וועלבעם דער נאָנצע נעדאלט אלם פענזיאָן נעזיכערט וואורדע. יעדער שטאדט אונד יעדעם דאָרפֿע בעווילליגט מאן אין ענגשפּרענגדעם שפיטאל, אין זיינעכע. אונד אין פֿערזאָרנונגס־הויז. דיעצו וואורדען אָרטצע פֿאם שטאאטע אננעשטעלט, וואר אין ארבייטער נאָנצליך פֿעראָרמט אָדער ארבייטס־אונפֿאהיג נע־וואָרדען, זא דאטטע ער אים פֿערזאָרנונגס־הויזע זיינער הייאמאת פֿכאדאך אונד נאהרונג. עם נאָנ וועדער בעסטעלער, נאָך הונגערנדע אדער פֿייעראָנדע מעהר.

עם וואורדען ארבייטער־וואָהנונגען עריכ־טעט, וויא יעדער ארבייטער בייללע אונד אננע־מעסטען וואָהנונג קאָנטטע. אין ארבייטער מיט וויייב אונד 3 קינדערן צאהלטע יאהרליך 200 גולדען, וואָפֿיר אללע זיינע בעדירפֿנישסע נעדעקקט וואורדען.

פֿיר דען ארבייטער וואר אין יעדער וויייז נע־זאָרנט. עך האטטע בין אין זיין לעבענס־עגדע וואָ־נונג אונד נאהרונג פֿיר זיך אונד דיא זיינען. עך וואר מיט זיינעם שקקזאל צופֿרידעדען, דעננ עך וואר פֿערזאָרנט; עך פֿערקעדרטע פֿייגדליך מיט זיינען מיט־בעננען אונד בלקקטע אָהנע דאם אויך דען רייכען.

זא האטטע דער עוויגע פֿריעדע דיא „אַצייאלע פֿראָגע" ליכט נעלאָזט, אָהנע דאם יעמאנד אן דיעזע לאָזונג נעדאכט האטטע.

* * *

וויא מראָטטריך איכט דאָ דיעזער בלקק אין דיא צוקונפט! אבער וויא פֿיעל מענשען־בלוט וויירד נאָך פֿליעסען מיסטען, בין דיעזע פֿאָלגיטשע פֿראָפּע־צייהונג אויך נור מהיליוויייז אין ערפֿיללונג נענאָ־נגען זיין וויירד!

אוסלאנד.

אוסטריא־אונגארן. אין דער ווינער בורג־טעאטער־פֿראָבע פֿיר דעם נייא אנשטעלטען רעזיסער פֿון דעם שטיק „דער פֿלעקענפֿלעק" פֿון לעסינג, האָבען דיא אנוועזענדע שוישפּילער אויף דער בינע אויסגעלאכט. דער רעזיסער האט זיך אבער נישט אויפֿגעהאלטען, זאָנדערן האט זיך אויף דער בינע אויפֿגעפֿירט, אלם וועלטע ער אויך אויף דער בינע אויסגעלאכט וואורדע.

דייטשלאנד. אין בערלין האָבען דיא אנוועזענדע אנהענגער פֿון דעם אנטיסעמיטען־פֿירער פֿון קיינע פֿאראַיין, דער בערלינער הופּרעדיגער שטעקער, אן דעם אבענד פֿון דעם אויסברוך פֿון דעם קריעג צווישען דייטשלאנד אונד פֿראנקרייך, אן דער בערלינער פֿילהארמאניע אן אן אויפֿרוהר פֿערורזאכט, וועלכער אין דער שטאדט אללגעמיין אויפֿגעפֿעלען האט. דער פֿאָליצייפֿרעזידענט פֿון בערלין האט דעם פֿאָלק־פֿרעדיגער שטעקער פֿאָלגענדע פֿראָגע פֿאָרגעלעגט: „וואס וועלען זיא טהון, וועננ דער קריעג אויסברעכען וועט?" דער אנטיסעמיט האט דער פֿראָגע אויסגעוויכען, אינדעם ער זיך אויף דיא אלטע פֿראָפּעצייהונג פֿון דעם פֿאָלק־פֿרעדיגער שטעקער בעריפֿען האט, וועלכער אין דער שטאדט אללגעמיין אויפֿגעפֿעלען האט. דער פֿאָליצייפֿרעזידענט פֿון בערלין האט דעם פֿאָלק־פֿרעדיגער שטעקער פֿאָלגענדע פֿראָגע פֿאָרגעלעגט: „וואס וועלען זיא טהון, וועננ דער קריעג אויסברעכען וועט?" דער אנטיסעמיט האט דער פֿראָגע אויסגעוויכען, אינדעם ער זיך אויף דיא אלטע פֿראָפּעצייהונג פֿון דעם פֿאָלק־פֿרעדיגער שטעקער בעריפֿען האט, וועלכער אין דער שטאדט אללגעמיין אויפֿגעפֿעלען האט.

פֿראנקרייך. אין פֿראנקרייך האָבען דיא אנוועזענדע אנהענגער פֿון דעם מילליטאַר־אויסגאבען, אללע שטאאטס־שולדען וואורדען נעפֿוללט. דאס פֿאַרלאַנגט מוסטע דען נראָטטען מהייל דעם יאהרעם דאריבער בעראטהען, וויא דיא אונגעדיעריג אינבעריסטע דער שטאאטס־קאסטע צו פֿערוויגדען זיינן. דאס קלינטע דאָרף ערהויעלט אין נעריינינגס שול־נעביידע אונד אינען נוט בעצאָהלטען לעהרער, וועלכע דער נאָנצע נעדאלט אלם פענזיאָן נעזיכערט וואורדע. יעדער שטאדט אונד יעדעם דאָרפֿע בעווילליגט מאן אין ענגשפּרענגדעם שפיטאל, אין זיינעכע. אונד אין פֿערזאָרנונגס־הויז. דיעצו וואורדען אָרטצע פֿאם שטאאטע אננעשטעלט, וואר אין ארבייטער נאָנצליך פֿעראָרמט אָדער ארבייטס־אונפֿאהיג נע־וואָרדען, זא דאטטע ער אים פֿערזאָרנונגס־הויזע זיינער הייאמאת פֿכאדאך אונד נאהרונג. עם נאָנ וועדער בעסטעלער, נאָך הונגערנדע אדער פֿייעראָנדע מעהר.

עם וואורדען ארבייטער־וואָהנונגען עריכ־טעט, וויא יעדער ארבייטער בייללע אונד אננע־מעסטען וואָהנונג קאָנטטע. אין ארבייטער מיט וויייב אונד 3 קינדערן צאהלטע יאהרליך 200 גולדען, וואָפֿיר אללע זיינע בעדירפֿנישסע נעדעקקט וואורדען.

פֿיר דען ארבייטער וואר אין יעדער וויייז נע־זאָרנט. עך האטטע בין אין זיין לעבענס־עגדע וואָ־נונג אונד נאהרונג פֿיר זיך אונד דיא זיינען. עך וואר מיט זיינעם שקקזאל צופֿרידעדען, דעננ עך וואר פֿערזאָרנט; עך פֿערקעדרטע פֿייגדליך מיט זיינען מיט־בעננען אונד בלקקטע אָהנע דאם אויך דען רייכען.

זא האטטע דער עוויגע פֿריעדע דיא „אַצייאלע פֿראָגע" ליכט נעלאָזט, אָהנע דאם יעמאנד אן דיעזע לאָזונג נעדאכט האטטע.

* * *

וויא מראָטטריך איכט דאָ דיעזער בלקק אין דיא צוקונפט! אבער וויא פֿיעל מענשען־בלוט וויירד נאָך פֿליעסען מיסטען, בין דיעזע פֿאָלגיטשע פֿראָפּע־צייהונג אויך נור מהיליוויייז אין ערפֿיללונג נענאָ־נגען זיין וויירד!

מאָנעם־גיאָגרפֿיע.

(קאיזער ווילהעלם) וואורדע, ווי מאן אוים בערלין מעלדעט, אם פֿרייטאג בים מאָ־אָווער אוים דעם שטאטעל זיינעם פֿפערדעם נעשלי־דערט, וואָרויף דיעזעם אובער רען קאפּף דעם קאי־זערס דאהנפֿאָלן. גלייקליכערווייזע פֿעריעף דער אונפֿאלל אהנע אָווע פֿאָלגען. דער קאיזער האטטע נור אינען שטויפֿעל־אבזאץ פֿעראָרען.

דער 90 געבורטס טאג קאיזערס וואורדע עננטערן דיעך אין בודאפעשט דורך אינען „אוטצוג" נעפֿיעדט, אן וועלבעם פֿיעלע אבנאָרדנונגען נעטרפֿען ווערדען. אין דער אונאבהענגיגקייט־פאַרטיא ווירד אום 2 פֿרוהען נעשטעהעדע מעננע אוים צירקא 4000 מאן בעשטעהען, וועלבע אונד אין דען שפּאַרטע ער יאָהרליך הונדערטע מילליאָנען ביא דען מילליטאַר־אויסגאבען, אללע שטאאטס־שולדען וואורדען נעפֿוללט. דאס פֿאַרלאַנגט מוסטע דען נראָטטען מהייל דעם יאהרעם דאריבער בעראטהען, וויא דיא אונגעדיעריג אינבעריסטע דער שטאאטס־קאסטע צו פֿערוויגדען זיינן. דאס קלינטע דאָרף ערהויעלט אין נעריינינגס שול־נעביידע אונד אינען נוט בעצאָהלטען לעהרער, וועלבע דער נאָנצע נעדאלט אלם פענזיאָן נעזיכערט וואורדע. יעדער שטאדט אונד יעדעם דאָרפֿע בעווילליגט מאן אין ענגשפּרענגדעם שפיטאל, אין זיינעכע. אונד אין פֿערזאָרנונגס־הויז. דיעצו וואורדען אָרטצע פֿאם שטאאטע אננעשטעלט, וואר אין ארבייטער נאָנצליך פֿעראָרמט אָדער ארבייטס־אונפֿאהיג נע־וואָרדען, זא דאטטע ער אים פֿערזאָרנונגס־הויזע זיינער הייאמאת פֿכאדאך אונד נאהרונג. עם נאָנ וועדער בעסטעלער, נאָך הונגערנדע אדער פֿייעראָנדע מעהר.

עם וואורדען ארבייטער־וואָהנונגען עריכ־טעט, וויא יעדער ארבייטער בייללע אונד אננע־מעסטען וואָהנונג קאָנטטע. אין ארבייטער מיט וויייב אונד 3 קינדערן צאהלטע יאהרליך 200 גולדען, וואָפֿיר אללע זיינע בעדירפֿנישסע נעדעקקט וואורדען.

פֿיר דען ארבייטער וואר אין יעדער וויייז נע־זאָרנט. עך האטטע בין אין זיין לעבענס־עגדע וואָ־נונג אונד נאהרונג פֿיר זיך אונד דיא זיינען. עך וואר מיט זיינעם שקקזאל צופֿרידעדען, דעננ עך וואר פֿערזאָרנט; עך פֿערקעדרטע פֿייגדליך מיט זיינען מיט־בעננען אונד בלקקטע אָהנע דאם אויך דען רייכען.

זא האטטע דער עוויגע פֿריעדע דיא „אַצייאלע פֿראָגע" ליכט נעלאָזט, אָהנע דאם יעמאנד אן דיעזע לאָזונג נעדאכט האטטע.

* * *

וויא מראָטטריך איכט דאָ דיעזער בלקק אין דיא צוקונפט! אבער וויא פֿיעל מענשען־בלוט וויירד נאָך פֿליעסען מיסטען, בין דיעזע פֿאָלגיטשע פֿראָפּע־צייהונג אויך נור מהיליוויייז אין ערפֿיללונג נענאָ־נגען זיין וויירד!

ווינענערלאָע	„	100	„	162.—
יאָגיזו-לאָע				2.90
סרעדישלאָע	„	100	„	189.75
קלאַרי-לאָע	„	40	„	54.—
דאָנו-דאמפֿשיפֿאהרט-לאָן	„	100	„	126.—
אינסבריקער לאָע	„	20	„	25.—
קראקויער לאָע	„	20	„	23.25
—.—	„	40	„	—.—
פּאלפֿי-לאָע	„	10	„	24.50
רודאלפֿס-לאָע	„	10	„	62.20
פּאלס-לאָע	„	10	„	26.25
זאלצבורגער לאָע	„	20	„	30.—
סטאטיסלויער לאָע	„	20	„	38.—
וואלדשטיין-לאָע	„	20	„	58.—
ווינדישגרעץ „	„	20	„	17,50
אסטרדייניש ראָשט קרייצלאָע				13.—
אישאלניש „	„			11,75
אונגארישע „				6.70
דאָנאו-לאָע				140,25
1854-ער 4% שטאמאטלאָן צו 250 פֿל.				139,60
1860-ער 5%	„	500	„	151.—
„	„	100	„	135,50
1864-ער	„	100	„	

צור געפֿעלליגען בעאכטונג!

ענדעראפֿטונגע פירמא בעערדט זיך היינמיט, דעם נעהרטען פובליקום אנלאַלך דער בעפֿאַרשטעהנדען האָהען פּייערשאַנע פֿאלגענדעס צו אָפּפֿערירן:

מחזור, דיא בעסטע אונד פֿאללשטאַנדיגסטע אויסנאבע דער פֿעסטנעצעט מיט דער גליץ נעבען דעם טעקסטע בעפֿינדליכען **אויבערזיכטונג** פֿאַן דעם וועלטבעריהמטען נעלעהרטען מ. " **לאנדוי**, פֿערפֿאסטער דעם „ערוך השלם" אונד נאָך מעהרערער וועגען, אויף פֿיינעם העלפֿענפאַיער אין 9 עלעגאנטען לייטנאבדאנדען פֿאַן בּאנד 3 בּיז פֿל. 4,50; מיט נאלדשניטט אונד האבדרוק אין פֿערשידענען נעשטאלטען לען אויסהענגען פֿאַן בּאנד 4 בּיז פֿל. 7,50; אין 9 עלעגאנטען פֿאסיאנ-לעדערבאנדען פֿל. 9. — פֿאַן דערוועלבען אויסנאבע דיא עריטען 4 שהיילע פֿיר ריה אונד ריכ אין 4 לייניואנדבאנדען פֿאַן פֿל. 1,60 בּיז פֿל. 2; מיט האָבדרוק אונד נאלדשניטט פֿל. 2,50; אין 2 לייניואנדבאנדען פֿל. 1,20. — **מחזור** 9-שהיילע מיט יידיש-דייטשער אויבערזעצונג אין 9 אינבאנדען האלבלייניואנד פֿל. 3, אין נאנפּאריואנד פֿל. 3,80, אין לייניואנדהאבדרוק פֿל. 4,50. מחזור 4-שהיילע יידיש דייטש אין לייניואנדבאנד פֿל. 2; אין לייניואנדהאבדרוק פֿל. 2,50. **מחזור** 9-שהיילע מיט אונג. אויבערזעצונג פֿאַן פֿראָפֿעסאָר פֿירדי, אין 9 נוטען האלבלייניואנדבאנדען פֿל. 3; אין לייניואנד פֿל. 4; אין לייניואנדהאבדרוק מיט נאלדשניטט, אין פֿערשידענען אויסהרונגען, פֿאַן פֿל. 5 בּיז פֿל. 7,50. דיא עריטען 4 שהיילע אין 4 האלבלייניואנד-באנדען פֿל. 2; אין נאנפּאריואנד פֿל. 2,50; אין נאנפּאריואנד אונד מיט האבדרוק אונד נאלדשניטט, פֿל. 3; **מחזור** 4 מיט קדען אחרן משה לוי בית לוי אין 2 נוטען אונד שפֿארקען אינבאנדען פֿל. 2,50. **דאָטענעבעטביכער** מיט יידישער, דייטשער אדער אונגארישער אויבערזעצונג אין לייניואר א 40 קר; אין פּאסיאנלעדער פֿל. 1; אין פּאסיאנ מיט הינטעם בעשלאג פֿאַן פֿל. 1,50 בּיז פֿל. 5; אין עלפֿענבין-אימיטאציאן פֿאַן פֿל. 2 בּיז פֿל. 6. — **טלישות** אין שאַטוללע אדער זיידע פֿאַן פֿל. 4 בּיז פֿל. 20. נאָלד אונד זילבערבראנדען פֿאַן פֿל. 7. קאנבוצ- אדער טליות פֿיר כחנים פֿאַן פֿל. 10 קר; בּיז פֿל. 3. **קוסטבעלד-חויבכען** אויס פּיינעם וויסטען זיידען-אשלאַן מיט זילבער אדער נאָלדבראנדען פֿאַן פֿל. 1 בּיז פֿל. 2.50. **תּפלין** כשרים מיט קאלבלעדערנען רצועות א פֿל. 2 בּיז פֿל. 2.50. — בעשטעלונגען ווערדען משטענס נאכגעקומען. אויסנעהמע שנעללסטענס אויסנעפֿירט.

אכטונגספֿאל

M. E. Löwy's Sohn

Verlags-Buchhandlung

Budapest (Königsgasse Nr. 1)

Telegramm-Adresse:

Löwy's Buchhandlung, Budapest.

אבונע פֿיימט לויפֿענדע אוך ספֿרי-תורות בהכשר גבור, נאָלדשטיקעריין פֿיר פּיגאנאנען, **אוך אתרוגים, לולבים, והדסים** לחג הסוכות צו דען בילליגסטען פּריייזען.

נעגען דיא כאלערא.

תפלה יפה בשעת החלי-רע מאת רבנים מפורסמים וקדשי עליון, גם **סגולה נפלאה** מהרב הגאון ר' **עקיבא איגר** זי"צל. פּריים 10 קר.

10 יאהרע גאראנטיע. 10 יאהרע גאראנטיע.

נור 1.70 פֿל.

דיא שנעללפֿרעסענס-דרוקקרעריי אונד גראווירי-אנשטאלט פֿאַן

פֿ. רובין, בודאפּעסט

VII., קאָנינסגאסע נומ. 59. ווי-א-ווי דער פּאבריקקענס.

עמפּפֿיעהלט זיך צור אנפֿערטיגונג אללער נאכשטענען נע-שאַפֿטספּרומעס, נעמיינדע- אי אכטס-שטאמפּיליען, וויא אוך אללע פֿאַרקאמעמענדען זיעגעל- וואַפּפּען, עמבלע-מע אונד **שאבלאָנען** צום יינזיגן פֿאַן קיסטען אונד באל-לען, בּלאָמבירי-צאנגען וויא אוך אללער אין דיעזעס פֿאך לען, בּלאָמביר-צאנגען וויא אוך אללער אין דיעזעס פֿאך אינשלאגענדען אַרבּיטען.

נור אינענע עראָיגנישס. איינען

קוישטשוק-שטעמפּעל

מיט יעדעם בעליבּיגען נאָמען, פֿירמא אונד אדרעססע, ווועלכע אין אין שאַנער אונד דויערהאפֿטער אויסשטאטונג זאמטט קאסטעט, פֿארבענרייבער, פֿאלסטער זאָווי אין פֿלאסכען שטאמפּיליגע-פֿארבע אום נור

1.70 פֿל.

ליעפֿערט אונר בישטע איך בייא בעשטעללונג דען טעקסט פֿיר דיא שטאמפּיליע נעניא אונד דיישליך אנצוגעבען, זאָ ווי א אינע קלייגע **בראנבא** פֿיר אָפּפֿאנווייזונג אינצוגעבען.

אללע נאכטונגען דרוקואַרטען ווערדען נעשמאקפֿאל אונד בילליגסט פֿערפֿערטיגט.

100	שטיק	ווייסקארטען פֿיינסטווייסער קרטאָן מיט דרוקק	35 קר.
1000	„	נעשאפֿטס-קאָווערטע נעלב אדער נרויא יעהר נוטצט פֿאַר מיט פֿירמא-דרוקק פֿל.	2.50
100	„	פֿערלאָבונגס-קארטען מיט קאָווערטע	„ 1,25
1000	„	(קוואַרט) נראָפֿאָפֿאס קארידטעס פֿיינסע בריעפֿאפֿיער	„ 3.50
1000	„	אקצאָו דעקונגען	„ 2,80

וויא אללע פֿאַרקאמעמענדע דרוקואַרטען ווערדען אוך דאס בילליגסטע בעריעדיגט.

פֿראָווינצ-בעשטעללונגען ווערדען **זאָפֿאָרט** אונד נעווישסנק-פֿאס אויסנעפֿיהרט נור בייא

F. Rubin, Budapest,
VII., Königsgasse Nr. 59.

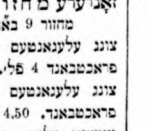

דאָרט, זעהעט אונד שטרינעט!

דיא מאסכא-פֿערוואלטונג דער אמעריקאנישען פֿאסטנע-זילבערווואַרען-פֿאבריק פֿיעקוסס זאָממלירט וואַרען טעק אנשער דעם שאָפֿטנונג-וועגען, פֿיר נור **6.25 פֿל** אלוא קום דיא האלפֿטע דעם בּלאָפֿען אבריששס-לאָפֿנע. עהאלט עדערמאן אין אינזעטט נעדרוקנעס **שפּיזיץ-סערוויס** איס דעם פֿינסטען אמעריקאנישען פֿאסטנע-זילבער, אונד ווירד פֿיר דאס וויישס-בליבען דער בעשטעקקע אויף 10 יאהרע נאראנטירט. 12 (6 לאָפֿעלען אונד 6 נאבעלן) אלס אמעריק. פֿאסטנע זילבער

6	קאפֿפּע- לאָפֿפֿעל	—	—	„
6	טאפֿעל - מעסער	—	—	„
1	זופּפּ - שאָפֿפֿער	—	—	„
1	מילך - שאָפֿפֿער	—	—	„
2	אייער- אָדער שנאפּס = בעכער			„
1	צוקקר-אָדער בשמים-בוקסע (הדס)			„
1	ווייסקאָרע מאסטנע	—	—	„
2	סאלאָ - מאסלליכטער	—	—	„
34				

זאָממלירט 34 שטיק, ווועלכע פֿיהרער אינער **50 פֿל** נעקאָסטעט האבען, יעמאנ נור **פֿל 6.25** אם נישט קאָנווינירענדען אללע ווירד דאס נעלד אנשטאנדלאָס רעטור נעגעבען, דאהער יעדע בעשטעללונג אוך רייכע אויס, אמט-פּולווער פֿיר פּאקעט **15** קר. פֿירזענדונג נעגען באאר אדער נאכנאהמע, אונד זינד בעשטעללונגען צו רישטען אן דאס

אמעריקאנישע פּאטענט-זילבער-דעפּאָט

Rabinowits

Wien, I., Maximilian-strasse Z/3

דאם נייעסטע! דאם נייעסטע!

Lizakovszky A. Dezső

Friseur u. Haarhändler

Budapest.

VI. Bez. Königsgasse 36.

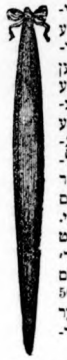

עמפּפֿיעהלט זיינע אללערנייעסטע פֿאבריקאַציאָן פֿרייזע- שייטעלן, האלב אונד נאנצע פֿערריקקען, שיישעל אויף דען פֿינסטען זיי-דען נעוועבט מיט פֿאנצאָזישען נאָטילסיגען אבשטיילונגען מיט שטרינ-לאָקקען אדער אָהנע דיעזעלבען, בּרוין, דונקעלבּרוין, אדער שוואַרצ-פֿאַרבּיג 5 נולדען פֿער שטיק, האלבפֿערריקט עבען זעהלבע ארבּיט 8 נול, נאנצע פֿריזע-פֿערריקט פֿיינסטעס נעאַרבּיטעס, מיט וועל-בער מאן אנטערקענטליך וויא איינענעס האאר זיך פֿריזירען קאָנן, אין אָבּיגען פֿאַרבען צום פֿריזיר פֿאַן 15 בּיז 18 אונד 22 נולדיי. נראָפֿטעס לאנגער פֿאַן האאר-פֿלעכטען מיט לאנגען צאָפֿפּלען, פֿאַן 1 נולדען בּיז 2 נולד, 80 קר., לאנגעס האאר מיט האלבקורצעס צאָפּף אין עדער פֿאַרבע פֿאַן 2 נולדען 50 קר. אננאָנגען בּיז 30 נולדען, פֿערנער נראָפֿעס לאנגער אין אללען פֿריזיר-האאר-פֿאַרע-אויסקלען.

פֿראָווינצ-בעשטעללונגען בייא האארמוסטער-אויסנע-דונג ווערדען נעגען נאכנאהמע עפֿפּפֿקטואירט, נידט בעלין-בענעס ווירד אומנעמישט, דיא אבצונאכנעגען נייען מאָדעאר-טיקעל דינר נור בייא מיר צו האבען.

נעגרינדעט 1872. נעגרינדעט 1872.

דיא בוכהאנדלונג פֿאַן

שטערנבערג אונד קאָמפּ.

בודאפּעסט, ראָסבאכנאסע 16

עמפּפֿיעהלט איהר ריך אסאָרטירטעס לאנגער אללער נאכטונגען ספּרים, סדורים, אינסבע-זאָנערע מ חזורים צו פֿאלגעדען פּריייזען:

מחזור 9 באנדע וועלין מאשיער דיישער אינבעזיצע-צונג עלענאנטעס לייניואנד-באנד 3 פֿל; דיזעלבען אין פֿראכטבאנד 4 פֿל, מחזור 9 באנדע אונגאריישער אינבעריצונ-צונג עלענאנטעס לייניואנד באנד 4 פֿל, דיזעלבען אין פֿראכטבאנד, 4.50 פֿל, מחזור 9 באנדע ידישער אינבער-זעצונג, עלענאנטעס לייניואנד-באנד 3.80 פֿל, דיזעלבען אין פֿראכטבאנד 4.50 פֿל, מחזור 4 באנדע, מיט דיישער, אונגארישער אדער ידישער אינבערזעצונג, עלענאנטעס ליין-ואנד-באנד 2 פֿל, דיזעלבען אין פֿראכט-באנד 2.50 פֿל, מחזור 2 באנדע מיט דיישער אינבערזיטצונג, עלענאנטעס לייניואנד-באנד 1.40 פֿל, מחזור 2 שטארקע לעדער-באנדע ¼ באנען מיט משה לוי בית לוי, מעשה אוכ אונד אינבער-זעצונג 2.80 פֿל, פֿיר בריישנשענקע: דאמען-נעבעטבּיכער אין אאמטע, קאלב-לעדער, זאָווי אין נייא עלפֿענבין, אין ידישער, דיישער, אדער אונגארישער אינבערזיטצונג, א 2, 3, 4, 5, 6, בּיז 8 פֿל, אאבריקס-לאנער פֿאַן פֿינסטען שאָפֿ-וואַלל, אונד עכטען זיידען-שליחים, פֿאַן 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 נולדען, נאָלד-אונד זילבערבראנדען (עטרות) פֿאַן 50 קר בּיז 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 פֿל. קאנבען אדער בחורים שליחים פֿאַן 50.— בּיז 80.—, 1 פֿל, 1.50 בּיז 2.50 פֿל, פּרימא שופֿרות נאראנטירט פֿעהלפֿרייא פֿאַן 3 בּיז 4 פֿל, קשעל-חויבעל אוים פֿינעם וויישען זיידע-אשלאָם, מיט זילבער- אדער נאָלד-בראנען 1 פֿל, תּפילין מסורים מומחים נאמנים מיט קאלב-לעדערנען רצועות א 2 פֿל בּיז 2,50 פֿל. בעשטעללונגען ווערדען נעגען נאכנאהמע פֿראָמפּטעס אויסנעפֿיהרט, אויס-טראנע אינבער 5 פֿל, פֿערזענדע פֿראָנקאָ.

קונסט-שטיקעריין אוך פּרונכ, מכסה לשלחן, מאנטעל פֿיר ספּרי תורות, חופה, **אונזערע נאָלד-שטיקעריין** וואורדען אין דער בודאפּעסטער לאנ-דעס-אויסשטעללונג מיט דער גראָסען מע-דאיללע אויסנעצייכנט. — **אתרוגים, לולבים, הדסים** טוכהרים ומהודרים אין רייכסטער אויסוואהל אונד שטויענדע בילליג.

גאליציען אינדרינגען צו וואללען. פאריג וואכע אלל אים לאוזאר-שמואל צו קראקוא אן דרייא ערקראנקטען פערזאנען דא אזוי-טישע באלערא קאנשטאנטין וואדען זיין. אין פאדנאריע (בייא קראקוי) זינד פיער טאדעספאללען אן באלערא פארנעקמטען.

איים דעם נעריכטס-זאאלע.

— שקאנדאל-נעשישטען אין דער בוקאוויינא. —

בעצוגליך דעם קוקורוטש-טונגלם וואודע אין דער אם דאנגערסטאנ שטאטטנעפונ-דענען פערדאנדלונג דאם בעוויין-פערפאהרען בע-עגדעט.

אם פרייטאג בענאנן דיא פערדאנילונג איבער דען אריף דיא בעשטעבונגס-אננאהמע בעצוגליבען פונקט דער אנקלאגע. דיא אננעקלאגטען לייגנען דאראנפקלע יעדע שולד. עם קאם אריף דיא שטייער-נעשיכטע דעם רבי פאן סאדאנורא צור שפראכע. אריף איניע דעפענצוגליכע אנפראנ איינעם נעשוארענ זאגט דער הויפט-אננע-קלאגטע, דאפראטה טשענ'יצקי: „בראן פינא (נעוויינענער אסטערייכישער האנדעלס-מינסטער, נענענוואדטיג לאנדעס-פראזידענ דער בוקאווינא) זאגטע מיר, דאם דיא וואנדערר-ראבבים גראסען אינפלוס האבען."

דער אלם ציינע פערנעמטענע שפעדיטאר סאמועל זילבערבוש ערצאהלט, דאם ער זיך אינגאנג אום דיא בעוויללונגונ צום אינלאנדע פאן בעסטרייך אן אין פאן אידם נעמיטטעלטעם מאנא-זין בעווארבען האבען. דא האבע אידם ביערסקי נעזאגט: „נעבען זיא טויזענד נולדען אנד זיא אל-לען דיא בעווילליגונג האבען פיר אין יאהר".

פראזידענט: אננעקלאגטער קא-ביערסקי, וואס אנגען זיא דאצו?—קאביערסקי: עס איזט ריכטיג, דאם הערר זילבערבוש זיך אין דיע-זער זאכע אן מיך נעווענדעט האט! אך האבע יע-דאך דיא אינפארמע, דיא ער הויע ערצאהלט, ניכט נעמאהן. עס שיינט, דאם ער מיך מיספערשטאנדען האט. אך האבע נאמלך נעזאגט, דאם אך דא בע-וויללינונג ניכט אינמאל פיר טויזענד נולדען ער-טהיילען קאנן. — ציינע: דאס איזט ניכט ריכטיג! זיא האבען נעזאגט: „נעבען זיא מיר טויזענד נולדען אונד זיא אזאללען דיא בעווילליגונג האבען פיר אין יאהר." — פראזידענט: הערר האפראטה, וואס ווילסען זיא פאן דיזעם האבען אנגעלעגנהיים? — אנ-טשענ'יצקי: אינע אינלאנדערונג נעקלאגטער טשענ'יצקי: דאס איזט ניכט ריכטיג! זיא האבען נעזוינגען צו ווילליגען, וואדורך אין דער אם דאנגערסטאנ שטאטטנעפונ-דענען פערדאנדלונג דאם בעוויין-פערפאהרען בע-עגדעט.

אם פרייטאג בענאנן דיא פערדאנילונג איבער דען אריף דיא בעשטעבונגס-אננאהמע בעצוגליבען פונקט דער אנקלאגע. דיא אננעקלאגטען לייגנען דאראנפקלע יעדע שולד. עם קאם אריף דיא שטייער-נעשיכטע דעם רבי פאן סאדאנורא צור שפראכע. אריף אינע דעפענצוגליכע אנפראנ אינעם נעשוארענ זאגט דער הויפט-אננע-קלאגטע, דאפראטה טשענ'יצקי: „בראן פינא (נעוויינענער אסטערייכישער האנדעלס-מינסטער, נענענוואדטיג לאנדעס-פראזידענ דער בוקאווינא) זאגטע מיר, דאם דיא וואנדערר-ראבבים גראסען אינפלוס האבען."

דער אלם ציינע פערנעמטענע שפעדיטאר סאמועל זילבערבוש ערצאהלט, דאם ער זיך אינגאנג אום דיא בעוויללונגונ צום אינלאנדע פאן בעסטרייך אן אין פאן אידם נעמיטטעלטעם מאנא-זין בעווארבען האבען. דא האבע אידם ביערסקי נעזאגט: „נעבען זיא טויזענד נולדען אנד זיא אל-לען דיא בעווילליגונג האבען פיר אין יאהר".

פראזידענט: אננעקלאגטער קא-ביערסקי, וואס אנגען זיא דאצו?—קאביערסקי: עס איזט ריכטיג, דאם הערר זילבערבוש זיך אין דיע-זער זאכע אן מיך נעווענדעט האט! אך האבע יע-דאך דיא אינפארמע, דיא ער הויע ערצאהלט, ניכט נעמאהן. עס שיינט, דאם ער מיך מיספערשטאנדען האט. אך האבע נאמלך נעזאגט, דאם אך דא בע-וויללינונג ניכט אינמאל פיר טויזענד נולדען ער-טהיילען קאנן. — ציינע: דאס איזט ניכט ריכטיג! זיא האבען נעזאגט: „נעבען זיא מיר טויזענד נולדען אונד זיא אזאללען דיא בעווילליגונג האבען פיר אין יאהר." — פראזידענט: הערר האפראטה, וואס ווילסען זיא פאן דיזעם האבען אנגעלעגנהיים? — אנ-טשענ'יצקי: אינע אינלאנדערונג נעקלאגטער טשענ'יצקי: דאס איזט ניכט ריכטיג! זיא האבען נעזוינגען צו ווילליגען, וואדורך אין דער אם דאנגערסטאנ שטאטטנעפונ-דענען פערדאנדלונג דאם בעוויין-פערפאהרען בע-עגדעט.

אם פרייטאג בענאנן דיא פערדאנילונג איבער דען אריף דיא בעשטעבונגס-אננאהמע בעצוגליבען פונקט דער אנקלאגע. דיא אננעקלאגטען לייגנען דאראנפקלע יעדע שולד. עם קאם אריף דיא שטייער-נעשיכטע דעם רבי פאן סאדאנורא צור שפראכע. אריף אינע דעפענצוגליכע אנפראנ אינעם נעשוארענ זאגט דער הויפט-אננע-קלאגטע, דאפראטה טשענ'יצקי: „בראן פינא (נעוויינענער אסטערייכישער האנדעלס-מינסטער, נענענוואדטיג לאנדעס-פראזידענ דער בוקאווינא) זאגטע מיר, דאם דיא וואנדערר-ראבבים גראסען אינפלוס האבען."

דער אלם ציינע פערנעמטענע שפעדיטאר סאמועל זילבערבוש ערצאהלט, דאם ער זיך אינגאנג אום דיא בעוויללונגונ צום אינלאנדע פאן בעסטרייך אן אין פאן אידם נעמיטטעלטעם מאנא-זין בעווארבען האבען. דא האבע אידם ביערסקי נעזאגט: „נעבען זיא טויזענד נולדען אנד זיא אל-לען דיא בעווילליגונג האבען פיר אין יאהר".

פראזידענט: אננעקלאגטער קא-ביערסקי, וואס אנגען זיא דאצו?—קאביערסקי: עס איזט ריכטיג, דאם הערר זילבערבוש זיך אין דיע-זער זאכע אן מיך נעווענדעט האט! אך האבע יע-דאך דיא אינפארמע, דיא ער הויע ערצאהלט, ניכט נעמאהן. עס שיינט, דאם ער מיך מיספערשטאנדען האט. אך האבע נאמלך נעזאגט, דאם אך דא בע-וויללינונג ניכט אינמאל פיר טויזענד נולדען ער-טהיילען קאנן. — ציינע: דאס איזט ניכט ריכטיג! זיא האבען נעזאגט: „נעבען זיא מיר טויזענד נולדען אונד זיא אזאללען דיא בעווילליגונג האבען פיר אין יאהר." — פראזידענט: הערר האפראטה, וואס ווילסען זיא פאן דיזעם האבען אנגעלעגנהיים? — אנ-טשענ'יצקי: אינע אינלאנדערונג נעקלאגטער טשענ'יצקי: דאס

לאוט-צייהנונג.

— 1. סערביש 10 פראנק-לאוט. —

בייא דער אם 14. דיזעם מאנאט שאפשענאהמען ציהונג נעמעסען דער הויפ-טרעפער מיט 75.000 פראנק אויף סעריע 9734 נומ. 19, דער צווייטער טרעפער מיט 1000 פראנק אויף נ: 1391 נ: 13 אונד דער דרייטער טרעפער מיט 500 פראנק אויף נ: 2222 נ: 96, יע 100 פראנק נע-וויננן: נ: 2242 נ: 83, נ: 2300 נ: 86, נ: 2745 נ: 3, נ: 7152 נ: 2 אונד נ: 9131 נ: 10. יע 50 פראנק נעווינגן: נ: 782 נ: 60, נ: 1298 נ: 41, נ: 1330 נ: 73, נ: 2827 נ: 43, נ: 2890 נ: 71, נ: 3277 נ: 17, נ: 3325 נ: 30, נ: 3357 נ: 12, נ: 3891 נ: 96, נ: 3999 נ: 99, נ: 4099 נ: 45, נ: 4537 נ: 82, נ: 4686 נ: 51, נ: 7610 נ: 12, נ: 7682 נ: 46, נ: 7693 נ: 11, נ: 8313 נ: 92, נ: 8675 נ: 95, נ: 8820 נ: 80 אונד נ: 9990 נומ. 26.

— II. פאלפי לאזע. —

בייא דער אם 15. ד: נ: פראנענאמענען 47 פעלא-וונג פיעל דער הויפטטרעפער מיט 40.000 נולדען ק-נ: איף נומ: 81831, דער צווייטע טרעפער מיט 4000 נולדען ק-נ: איף נ: 5817, דער דרייטע טרעפער מיט 2000 נולדען ק-נ: איף נ: 9176; יע 400 נולדען נעווינגען נ: 23233 אינד 63842; יע 200 נולדען נעווינגען נ: 3 99 5463 41487 41910 אונד 59746.

בייפאקאסטען דער רעדאקציאן.

הערן פ: נ: אין שאבאטשין: ווייר האבען נאכפ-נען לאפטען, אבער בייז יעצטען ניכט עראהטען קאנען, וייא מאן דיעם בעקאממט. פיילליייכט עראהטען ווייר עס נאך, דאנ וועדדען ווייר עס איהנען מיטטהיילען. לאזע ניכט נעצאנגן. — אונפערעפענט: ווייא עס איינט, זאלל דיא אייזענבאהן פאן יאסס נאך יזילאלעס עס 26. דיעזעם מאנאטס דעם בעפרייעבען אוכטיעבען וועדדען. — „אלטער בעקאנ-טער": 1) ניכט נעצאנגן. 2) נאך אבלויף — הערן ב: אין ד: דאמיט איזט נאר קיין רייזקא פערבונדען; זיא קאנגען אויף דען פאליאלא אינזעהען. — נאך M. „אזאלל, דייד זאלבעם נעבאהדען בריננט מאן עס צור אינזאלווענ אונד צום פעליוסטם דעם נאמענס. — הערן בר': מיט דעם זעלבען הערן דאמאהל, דער אין זעלבען בראוער, וואהרהאפט פראמטער מאן וואר, שאפט דיא זאכע נאנץ אנדערס. דא אויסטע מאן אלטענפיין, דאם ער קראנק אונד דעפאהלט לייסטונגס-אנפאהיג וואר. אינן אוים דעם אמטע עטאלאפפען, דאם וואלע וויידלף אין פערבינדונג נעווינען. נאך זייענם אבלעבען האפטע מאן יזידאך אינען טיבטינגן מעטשטן אי-שטעללען אללען. דא קאמען אבער וויידער נעווישטע לייטע, וועלבע דיא פערפאסונג דעם הערן פראוע אויסבייטפעטן, זיא באטען אינן אום פרבאהטן, אונד אן דיעזעם האט בייא ר: יצחק דייד נ: נאך נעמאנד פינעלבלאט אפפאללירט. דאם נאמצע ווייטער אוים אונד יזידען בלוטווינג קומפערן, וונען עם זיך אום אינע פרוואכ-אנגעלעגנהיים האנדעלטע. אין זאכען אפפאללירט דאם אינדוויזואוס אבער מוסם מאן אים אינפערפעסע דעם אללפעמיליקיט אבער מוסם מאן אים אינפערפעסע דעם בעסטען נוזוס! — הערן בלי אין ס'וו: איהר פערבען-לאן וואדורך, וויא זיא אינם דער פאליאינגעדען נומפער ציהען מיט דעם טרעפער פאן 50 פראנק נעווינגען — ניכט נע-

דער צאר אין אנגסט אינד פירכט.

(פאמאן איינם דעם הויפטען לעבען הויפאנדס.)

(נאך אינעם פאמאן פאן לעאָ פ: ר י י נ ה א ל ד.)

(57. פארטזעטצונג.)

אוך מארא, דא אן דער פרישען לופט אים וואנגן בעריהטם אחנע צוזיהעד עלאנגם האשטע, וואדע אינגן פריינדלינגן בלוקק אריף דען קומפען הערשעלן. נאשהאן שרישט צו מארא הין אונד זאנגט:

„אונד יעצטעט הויטם עם שיידען, לייבע מארא; זיא זינד חיער בייא מיינם פאטער אן זיבעריע אדע מיט אהרירר שווענטער. אך מוסם פאט, אם מיינן פערפאללענ צו עראינגען אונד מין וואדע אינצולאוטן. פירכטען זיא נעטסם; אך האבבף, אינגען בריהדער וויידער נעבען צו קאנגען."

„זיא פערלאסבען מיך, נאשהאן?" לייבזאלטע מארא, זיך צו ירהעבען פעזיהנענה, מיט שווארבער שטימטע.

„אך מוסם עם. מיין מהיינרעם פרייללין," אנטע נאשהאן אירין, אינדעם ער זיינע מיעפע בעווענגונג צו פערבינגען וונכטע. „ריכטען זיא מיר נאך אינמאל איהרע האנד, מארא. אונד פערשפרבען זיא מיר, — מיך נימם צו פערנפפסען."

„אך! — זיא פערנעפסטען?" אנטע זיא מיט אינגנטיש, „נ: נאמאלם . . . נייאמאלם!"

זא זאה, וויא דער אלטע אינאאך זענגער זיינע צוי-

ANNO DOMINI MCMXXXIX

בעגרינדעט דורך דען נעמינדע - קאמיטעט בערנהארד דיטש וואורדע מיט דעם אפפנען דער סינאגאגע-טהורע הערה אניעל איזלער בע-טרעט, ועלבערע, וויא ער אין זיינער אינאגורע רעדע גאזט, אז אין דער נאטור איז אלץ פארדאנט פאר 65 יאהרען אלס 7-יאהריגער קנאבע אויך דער ער-סטער אינוויזיטאנט אנוואהנטע. נאך אינטאלינעם אינזיכט פון דען תורה-אללען היעלט הערר אבער-ראבבינער אזוא רעדנדיג דיא פעטס-דעטר אין אונזערישער אונד דיישטער שפראכע, וועלבע נאטורליכערווייזע נעוויסע דער שמאדט וועל-כער עם צור צייטידע נעהייכט.

(איבער איינען אקט עטפארנ-דער ווילהעלמיה) ערהאלטען ווירד אים וואהנ-סערד פאלגענדען בעריכט: «אונזערע נעמינדע וואר אם פארינען שבת פ' תבא נאכבישטאנם דער שיפלאטין נראסער אירפרעטונג. דעד היעזוגע ארטס-נאטאר, אין אינזעפליישטער אנטיסעמיט, דער אין דער קורצען צייט זיינער אטטסטהאוסנקוס היער דורך זיין אינגעזוצטליכעם פארנעהען אונד זיין ברי-טאלעם בענעדמיגן זיך אויך דען האסם דער נאנצען בעפעלקערונג צוגעפאנגען, לעים אינען דורכריזונג-דען נאלייאנער, דער דורך זיינע צוזערנדאפטע נע-שטאלט בעזונדערס אירפפיעל נעארדע אלס ער צו מנחה מן דיא זינאאנע נעהען וואללטע, פער-האפטען אונד וואללטע דעמזעלבען אללואליר מיט דער באהן וועגטראנספארטירען לאסטען. הרב אב"ד דקהלתנו ג'. היעפאן פערשטאנדניס, עכטזעדטעע זאפארט דען נעמינדע-דיענער, אם אין וויינם נא-מען דיא פרייליאסטנג דעם פערהאפטפטען, אדער יעדעניפאללס דיא פערישעבונג דעם טראנספארטעם בין נאך שבת צו ערבוטטען. נאכדעם יעדאך דער נאשאר דיעזעם אנזוכען בארש אבווייוע, בעאנט זיך דער פערבינדע פערזאלך פון דיא אטטסקאנצליא אונד וועדערהאלטע, דא דיא פאפיערע דעם אינ-האפטירטען אן אדרונג וואריען אונד דיא פערהאפ-טונג נור איין רשעות - אקט וואר, אין ענערגי-שען וואריען זיין פערלאנגען. דער ראבבינער ער-קלארטע זיך שליעסלך בערייט, דיא אחד דיא פער-שיבונג דעם טראנספארטעם ערוואכסבפנדען מעהר-קאפטען צו פערנטען. — קוים האטטע זיך יעדאך נאך דיעזער פערזיכערונג דער ראבבינער ענט-פערנט, ליעם אהם דער נאשאר מעלדען, דאס ער ניכט ווארטע בור דיע וואפארט אבנשאבען וועדדען מיסטע. אינצווישיען פערבריישטע זיך אם נאנצען ארטע דיא קונדע פאן דיעזען פארנאנגען אינד איינע נראסטע מענשען-מענגע זאמטעלטע

יך בינם נעמינדעהויזע אן. נח בעאנא יך דער ראב-בינער אין בעגליטונג דעם פארשטעהערם אונד אינעם פארשאנדט-מיטגליעדעם אין דיא קאנצליא. דיא דרייא בראבטען נאכמאכם אהרע פארדרונג פאר. דא דער נאשאר הארטנאקקיג בליעב, קאם עם צו אויפרעגענדען סצענען. עם וואורדען דעם נא-מאר נעהאריג "דיא לעוטשען נעלע'גען" אונד אהם עגרהאפט, וועגן עד דיעזען פרעמדען וועגטט וועג-שיקקט, זא וועדרע עד דער נאשאר) פאן היער וועג-נעשיקקט וועדרען. דאך אללעם וויידקטע בייא דעם הארטנעקמטנעגע אנטשטעמטען ניכט. — אלם נח דיא אנצווייטען שמארק אנגעוואכטנעע מענגע דען ראבבינער אונד דען פארשאנד אן נראבטער ער-רעגטהיט דיא קאנצליא פעלהאפטען זאה, שטיינער-טע זיך אהדרע וואהנע נעגנע דען נאשאר דעראר-טאם דעזיצלבע אפארט נעלינכט וואדרען וואר, וועגן ניכט דער ראבבינער אונד דער פארשאנד מיט דעם אינפנאטע אהדער נאנצען אויטאר-טאט דיא מענגע בעשווירטיגט אונד פערשטאנען האטטען, דיא נאטהונגען נערירכטליכען שרישטע צו אונטערנעהמען. — עם דרייעטע יעדאך קינע האל-בע שטונדע, אלם דען נאשאר דענן דאך דער מוטה פערלירם אונד עד דען פערהאפטעטען אויף פיינען פוסם זעטצטע. — דערזעלבע בליעב נאך אנזונאט אונבעהעללטנם היער. טראטצדעם דיפטע דיעזע אנגעלעגענהיט נאך אין נעריכטליכעם נאכשפיעל האטטען.

(איין יידישער אונזערזיטאטס-לייטער, צום אבערהויפט «דעקאן») דער פילא-זאפישער אבהיללונג דער אינזערזיטאטען אין בערם-לוי איז פיר דאם הייניע שול-יאהר פראפעסאר דר' יאקאב קאראָ, אין בירודער דעם פרעדיגערם דער לעמבערגער איזר' נעמינדע, נעוואהלט וואָרדען.

(איבער דען בריף ראהלינ'ס) פאן וועלכעם ווירד אין פרייטאג נומטער קורץ נאכיין נענאכמטען האבען, ווירד אים בערלין פאלגענדעם נעשריעבען: «אין היעזיגען פאלימישען קריזיזן ער-פיהר מאן פאן אינעם שרייבען, וועלבעם דער אלם תלמוד-פאלשער בעקאנטע פראנער פראפעסאר ראהלינג אן אינען נעווינסטען הומעלסהיים אין קאלן נעריכטעט האט. אין היעזעם שרייבען קאמטט פאלגענדעם פאר: «אויף נרונד דער נע-ריכטליכען פערהאנדלונג בין איך אונצווייפלהאפט נעווינם, דאס דיא פאמיליע בוש האָפ פיר אינען רימועלליען צוועקק דען קנאבען נע-שלאכטעט האט, דאס דער פראצעס אין קלע-וע אינע קאמאדיע וואר, מיט יודענ-נעלד אירפנעפירט, צור פערשאפטונג דער נערעכטי-קייט אונד דעם עהרליכען כריסטליכען פאלקעס. עם צייטע זיך, דאס דיא שטאאטסנעווואלט דעם יודע-טהומע צום אונבערינגטען נעפאהרליכ אונטערווארפ-פען איזט. דיא נעשוארענען פאן קלעוע האלטע אוך פיר מינדעפטענס נראסס עזעל. = מאן שטונט הער אין פריסען ניכט וועניג אבער דיא טהאטזאבע, דאס דיעזער נאטרישע פאלשער דער אינער פערלייטונג-זוכט קינע נרענצע קענטע, אינמער נאך אין אסטעררייך אינע אננע-זוהענע שטעללונג בעקלידען דארף. — יא, נאך וויינ בעפעהעדער איזט דיא טהאטזאבע, דאס זיינע מיעפטאסט, נאטיולך אוך פארשלאנ דעם מינסטעריומס טאטפע, נילך עדסט דען הערדן האלונג דורך פערלוידונג אינעם נייען מיטעלם איסטרייכונג נערהטע).

(דער נייע רוסישע פינאנצמי-ניסטער). הערר ווישטע, האט אם 15. סעפ-טעמבער זין האהם אמט אננעטרעטען. זיין אים דעם אמטע שיידנדער פארנאננער, ווישנע-גראדסק, ווינשטע הערדן ווישטע, דאס זינע טהאטיגקיט פאן עפאלל נעקראנט זין מאכע. ווישענעראסקס טהאטיגקיט האטטע וועניג ער-פאלג, אונד זא טום עד נעהען. מינסטער ווישטע טרישט זין אמט אונטער דעם ציכנן דער ירנע-פרייהבכויטען. וויא ווור בעריסט טעל-דעשען בענינגען דיא אנטסמישען צישטונגען רוסלאנדס פאלאצלך בייא דען רוסישן יודן נושע אינענראסטען צו עננטרעקקען אונד זיא שרעכען זיך נענען דיא אישואדרונג דער יודן אים. הערר ווישטע זאלל זאנאר אין שאנע פון פריינדטמער פאן יידישער אבשאמטונג נעהייראטהעט האבען. איזט דאס ניכט אינע נראסע נגאדע פיר דאס יודענטהום? נאך דיעזען בעווייזען דער יודענפיינד-לישקייט ווירד וואהל דער רוסישע אן רבטהשילד הראטטשילד אין פארבינדונג. אים מיט אדם אבער אינע אנליהען צו פערהאנדעלן. אונד וועגן דאס הויז ראטהשילד זיך דענגאך ניכט בעריים צייגן זאללטע, דער רוסישען רעניערונג דאס נעלד עננט-נענעגנטשראנען? וואס דאנן? דאנן ווירד עם וואהל אייך טיט דער פינאנצ-קונסט דעם הערדן ווישטע צו עגדע זיין. עם בלייבט אהם דאנן דיא נעשויפטע יודן אונד דעם רוסישען שטאאטע דיא וויישערע פינאנצנאטה אויף דעם הלזוע. דאנן ווירד רוסלאנד זיכערליך דיא מאסקע אבלענען אונד זיינע קונסט פערטיגקיט אין דער יודפערפאלגונג פאן נייעם פראקטיצירען.

(דיא כאלערא) איזט אין האמבורג אן אבנאהמע בעריספען: דאענעגן שיינט זיא אין

שרעגאן פאלסטען אים נעבעם פיר דאם הויל מיינעם נעליעב-טעסטען זאהנעם. א, לאסטם מיך ניכט פאן נייעם אים איך צישטעירן! לאסטם מיך ניכט עלעלבען, דאסם עמפארונג: דיא קראללען נאך איירי קאנצליכען קראנע אויסשטרעקקע."

„מינע מישטער! איך בעריכטיי איך ניכט," דעף ירצאד. „וועלכע מינע־שרעקקעניסלידער מישטען איירען העללען נייסס? וויא רענע זיך דיא עמפארונג, פאר וועלכער איך באנטע?"

„אך שלומפערט זיא," ערווידערטע דיא קאנצלי-„אבער איער צארן קאן זיא לייכט וועקקען. איהר זיידד אים בערוף, דאס פאלק פירכטבאר צו רייצען."

„האי!" פיהר דער אנאדיך אוף. „אלזא אוך אי הר זיידד מיט דענען אים בונדע, דיא מינע־ נעריכטבען אונווילללן בעשיכען וואללען? זיידד אההר מיט דענען אירפפישאנדען, דיא עם מיט מיר אונאלאך נוט מיינען קאנגען?"

„עכען מין אירפערשאנדרנס מיט דען," דיא איך זא נערן בעוואהרפטיגן מאכטע, וואללטע איך בעווייגן, דאס דיא אייער פערטיעפט זיינד וינד אונד אייר וואהל אים אוינע האבען). ירזיערטע עלעאָרא. „א מין זאהן, פער-נאנגע מיר, איז שוילליכע, איז פרייהם וואהם מיט איך צו שפרעכען. אייער מייינען האטטען האבען איך שיכטערן אההרע אונטבען עראפפנטע, אבער דיא וועדרען אירהם עגט-שידענען וויללען נענעגאבער פערשטומטע, אההר זייד אההר נעבעטער, אונד דיא וועדרהט אירע בעפעהלע פאללציהנהן, וועגן דיעזע איך איך זעלבסם פערדרבליך זינד. דאהרם מוסטטע א'ך איך אים אההרם קרייהע אבריפען, בעפאר אההר אך דאס אונווידרייסליכע וואהם נעשפראבען האבט. אההר זאללטעם דיא מיטטער פינרעמהמן, דרעגן אונגרעטפס-

פאָלעטאָן.

פאָר 700 יאהרען.

(היסטאָרישער רעפאָן אוים דעם ענדע דעם צוואָלפטען יאהרהונדערטעס.*)

(.87 פארטזעצונג.)

עלעאָנאָרע טראָם אההרעם קאָנגיליכען זאהנע מיט בעקטמעטער מיעטע עטטפפען. „מין טהייערער זאהן אונד הערר," בענאן זיא, „פינרזיהט מיר, וועגן מיינע בישטע איך דען נעשאפפען שפאָרטע, דיא איך יעטצט זא דרינענד זינד, אבער איך מוסטע איך שפרעכען."

„אההר בעריהפט קיינע עגשטונדונג, פינרהרטע מישטער." אונטערבראָ זיא דער קאָנג. „זא זייא מיר נאָטט נענאדיג, וויא מיר אייער וויללע אימטער אין בעפעהל זיין וויירד. זאנגע נור, וואס אירהר פינרלאנגעט."

„וויא וואהל טהוט מיר אייערע קונדליכע צארטליכקייט, דיקע עלעאָנאָרע," וויא בערוהרטע זיא מיך, דא איך פאר אננסט מיך ניכט צו פאסטען וואוסטטע."

„פאר אננסט?" וויידערהאלטע דער קאָנג. „וואס איינאללנרע." „וואס קאָנגט מיינע מישטער אננסטיגען?"

„אייער צארן!" אנטוואָרטעטע זיא. „א מין זאהן, מיין ליבהרר, הויפט מיך! נאָטט נאָטעלאָרע אננסט האבע איך יהרהר לאנג אום איך נעפיטטיגט, אונד מיינע היסטען

*) נייא אינשרעפטענדען אבאָנענטען ווירד, אויף פֿערלאנגען, דער אנפאנג דער בירדער לייפענדען רעפאָרמים צוגענרענדט.